

5. JAZ SEM GOSPOD, TVOJ BOG ...

Pota do ljudi

Iščem pota do ljudi!
Usak se skriva v množici,
sreče zase si lovi.
Iščem pota, pa jih ni.
Vem za pot, po kateri sreča pride,
vem za moč, ki premaga vse ovire.
To je pot dobrote, brat,
to je moč ljubezni v nas.
To so pota do ljudi:
vsakdo srečo naj deli
in le dobro vsem želi!
To so pota, drugih ni.

Pepca Mihelj

Bog odgovarja na temeljna človeška vprašanja

Človek hrepeni po ljubezni in išče poti do človeka. Pri tem ga Bog spremlja in usmerja po svojih zapovedih. Tako deset Božjih zapovedi lahko imenujemo tudi deset odgovorov na najbolj pomembna vprašanja v življenju.

Ti odgovori temeljijo na izkušnjah ljudi in iskrenih pogovorih z Bogom. Odločilno besedo ima pogovor z Bogom, zato jih imenujemo Božje zapovedi.

Marc Chagall: Mojzes sprejema tabli z zapovedmi

V Drugi Mojzesovi knjigi beremo:

Tedaj je Bog govoril vse te besede in rekel: »Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te izpeljal iz egiptovske dežele, iz hiše sužnosti.« (2 Mz 20,1-2)

S temi besedami se pričinja seznam Božjih zapovedi. To so najbolj pomembne besede zapovedi, ki utemeljujejo vse druge izpeljave. Te besede so iztočnica vseh zapovedi in tako bi se lahko začela vsaka zapoved.

Božje zapovedi nas vodijo iz puščave v obljubljeni deželo

Pred več kot 3000 leti je Mojzes zbral izraelsko ljudstvo in jih izpeljal iz egiptovske sužnosti v obljubljeni deželo. Pot jih je vodila skozi veliko puščavo. Prav tam so po Mojzesu prejeli deset Božjih zapovedi.

Kadar življenje boli,
to tudi povej.

Puščava ima tudi svoje simbolno sporočilo. Pomeni lahko stisko ali trenutke v življenju, ko smo brez orientacije in ne vemo, kako naprej.

V *puščavi* se znajdemo, ko smo na primer dobili slabo oceno.

V *puščavo* nas lahko vrže kak športni neuspeh.

V *puščavo* zabredemo, ko smo koga prizadeli ali razžalili.

Puščavo začutimo, ko nam je kdo povzročil krivico.

Puščava lahko pomeni obdobje v življenju, ko delamo in delamo, a nase delo ne prinaša sadov, ki smo jih pričakovali.

Puščavo tako lahko povežemo s preizkušnjo, v kateri nas življenje prisili, da razmišljamo o sebi in drugih.

V *puščavi* smo se najbolj pripravljeni spremeniti. V trenutkih preizkušnje smo odprti za pomembna življenjska spoznanja. Takrat najbolj čutimo, kako drug drugega potrebujemo, kako pomembna je medsebojna pomoč in kako dobro je, če so naši medsebojni odnosi pristni, iskreni in urejeni. Tako ni slučajno, da so Izraelci prav v puščavi prejeli deset Božjih zapovedi.

Obljubljene dežele tudi ne povezujemo le z materialnim blagostanjem, marveč s svobodo, po kateri hrepenimo. Svoboda prinaša srečo, ki jo predstavlja obljubljena dežela. Zgodovina in osebne izkušnje nas učijo, da pelje pot iz vseh vrst sužnosti v svobodo najpogosteje skozi *puščave* oziroma stiske in preizkušnje. Sveto pismo nas uči, da smo na takem potovanju bolj vztrajni in uspešni, če se naslanjamo na Boga. Če verujemo in zaupamo v Božjo solidarnost in njegovo pomoč, smo v življenju uspešnejši in zlasti v stiskah bolj pogumni.

Dve Mojzesovi tabli - dve vrsti zapovedi

NE IMEJ DRUGIH
BOGOV POLEG MENEI NE DELAJ
SI REZANE PODOBE, NICESAR,
KAR BI IMELO OBLIKO TEGA,
KAR JE ZGORAJ NA NEBU,
SPODAJ NA ZEMLJI ALI V VODAH POD
ZEMLJOI NE PRIKLANJAJ SE JIM IN
JIM NE SLUZI. KAJTI JAZ, GOSPOD,
TVOJ BOG, SEM LJUBOSUMEN BOG,
KI OBISKUJEM KRIVDO OČETOV
NA SINOVIH IN NA TRETJH IN NA
ČETRTIH, TISTIH, KI ME SOVRAZIJO,
TODA IZKAZUJEM DOBROTO TISOCEM,
TISTIM, KI ME LJUBIJO IN
IZPOLNJUJEJO MOJE ZAPOVEDI.

NE IZGOVARJAJ PO NEMARNEM
IMENA GOSPODA, SVOJEGA BOGA!
KAJTI GOSPOD NE BO PUSTIL BREZ
KAZNI TISTEGA, KI PO NEMARNEM
IZGOVARJA NJEVOVO IME.

PAZI NA SOBOTNI DAN IN GA POSVEČUJ,
KAKOR JE ZAPOVEDAL GOSPOD,
TVOJ BOGI ŠEST DNI DELAJ IN
OPRAVLJAJ VSA SVOJA DELA, SEDMI
DAN PA JE SOBOTA ZA GOSPODA,
TVOJEGA BOGA: NE OPRAVLJAJ NOBENEGA
DELA, NE TI NE TVOJ SIN NE HČI NE HLAPEC
NE DEKLA NE TVOJ VOLI NE OSEL NE KATERO
TVOJE ŽIVINČENE TUJEC, KI BIVA ZNOTRAJ
TVOJH VRAT, DA SI ODPOČIJE TA TVOJ
HLAPEC IN TVOJA DEKLA KAKOR TI.
SPOMINJAJ SE DA SI BIL SUZENJ V
EGIPTOVSKI DEZELI IN TE JE GOSPOD,
TVOJ BOG, OD TAM IZPELJAL Z MOČNO
ROKO IN Z IZTEGNJENIM LAKTOMI ZATO
TI JE GOSPOD, TVOJ BOG,
ZAPOVEDAL OBHAJATI
SOBOTNI DAN.

SPOŠTUJ OČETA IN MATER,
KAKOR TI JE ZAPOVEDAL GOSPOD,
TVOJ BOG, DA SE PODALJŠAJO TVOJI
DNEVI IN DA TI BO DOBRO NA ZEMLJI,
KI TI JO DAJE GOSPODI, TVOJ BOGI

NE LUBIJAJI

NE PREŠUSTVUJI

NE KRADI

NE PRICAJ PO KRIVEM PROTI SVOJEMU
BLIŽNJEMU!

NE ŽELI ZENE SVOJEGA BLIŽNJEGA!

NE BODI POHLEPEN PO HIŠI SVOJEGA
BLIŽNJEGA, PO NJEGOVEM POLJU, HLAPCU,
DEKLI, VOLI, OSLI, ALI ČEMER KOLI, KAR
PRIPADA TVOJEMU BLIŽNJEMU.

(5 Mz 5,6-21)

Sveto pismo pripoveduje, da je Mojzes prejel deset Božjih zapovedi na dveh kamnitih tablah. Ta razporeditev se je ohranila vse do danes. Le oblika stavkov je skozi zgodovino postala bolj enostavna.

Na prvi, levi tabli so navadno zapisane prve tri zapovedi, na drugi, desni, pa se nahaja ostalih sedem.

Ko pazljivo preberemo zapovedi, opazimo, da se prve tri nanašajo na odnos z Bogom. Zapovedi na prvi tabli urejajo tri različne načine naše vere v Boga.

Zapovedi na drugi tabli pa urejajo naše medsebojne odnose in sodijo med temeljne človekove pravice in dolžnosti.

Če teh zapovedi ne bi izpolnjevali, bi ogrožali druge ljudi, s tem pa bi kršili njihove temeljne pravice. Zapovedi, ki so napisane na obeh tablah, so med seboj tesno povezane in prepletene. Tako so odnosi, ki so predstavljeni na drugi tabli, posledica in rezultat naše vere v Boga. Zapovedi z druge table so utemeljene v zapovedih na prvi tabli.

Iz tega sledi, da bi se te zapovedi lahko glasile tudi:

Ker verujem v Boga, spoštujem očeta in mater.

Ker verujem v Boga, ne ubijam.

Ker verujem v Boga, ne nečistujem.

Ker verujem v Boga, ne kradem. itn.

Od Mojzesa do danes

V Svetem pismu se nahajata dve poročili o desetih Božjih zapovedih, in sicer v Drugi Mojzesovi knjigi (2 Mz 20,1-17) in v Peti Mojzesovi knjigi (5 Mz 5,6-21). Čeprav je med njima le majhna razlika, le-ta ponazarja, da so že v Mojzesovem času iskali poti in načine, da bi bile zapovedi ljudem kar najbolj razumljive. V starih časih veliko ljudi ni znalo pisati in brati. Zato pa so imeli ljudje takrat boljši spomin, kot ga imamo danes. Tako so tudi v daljši in bolj opisni obliki znali zapovedi na pamet.

Seveda deset Božjih zapovedi še vedno sodi med tiste vsebine vere, ki jih dobro poznamo in jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. Zato jih znamo na pamet.

Da bi se jih lažje naučili in bolje zapomnili, jih je Cerkev strnila v krajšo obliko in zlasti prve tri poenostavila. Poleg tega sedaj poznamo prvo zapoved v pozitivni obliki. Ta zapoved se ne glasi več »ne imej drugih bogov poleg mene«, marveč »veruj v enega Boga«.

Bog se v zapovedih predstavlja kot tisti, ki človeku pomaga in mu želi dobro. Želi tudi, da se človek stalno spominja njegovih dobrih del.

Če se spominjamo, kaj nam je Bog storil v preteklosti in kakšno življenje nam je v preteklosti prineslo več dobrega, bolje vemo, kakšne odločitve so boljše za našo sedanjost in prihodnost. Pogled v preteklost nam namreč pomaga, da se iz nje učimo. Po eni strani nam pomaga, da ne ponavljamo starih napak, po drugi pa nam nudi orientacijo in nam pove, kaj je dobro za nas.

V sodobnem jeziku pomenijo Božje zapovedi neke vrste ustavo ali temeljna pravila za skupno življenje. Kako so Božje zapovedi pomembne, vidimo tudi po tem, da njihov nauk v glavnem upoštevajo vse demokratične ustave in vsi mednarodni dokumenti, ki urejajo skupno življenje.

O, dobri, mogočni Bog

Franciškova molitev
Glasba: Janez Briški

O, do-bri, mo - go-čni Bog, o, do-bri, ve - li - čast-ni Bog, raz-
O, daj mi, Go - spod, ra - zumnost in spo - zna - nje, da
sve - tli, raz - ja - sni te - mi - ne sr - ca.
zvest bom vse dni le tvo - jim za - po - ve - dim.

Daj mi močno ve-ro, trdno u-pa - nje, daj ponižnost pra-vo in lju-be-zni
žar. Daj mi močno ve-ro, trdno u-pa - nje, daj ponižnost pra-vo in lju-be-zni

Daj mi močno ve-ro, trdno u-pa - nje, daj ponižnost pra-vo in lju-be-zni
žar. Daj mi močno ve-ro, trdno u-pa - nje, daj ponižnost pra-vo in lju-be-zni

žar. Daj mi močno vero, trdno upa - nje, daj ponižnost pravo in ljubezni žar.

žar. Mm Mm